

[Aksel Larsen.]

Grønland på den måde, som tilfældet er, og jeg henstiller til overvejelse, om ikke man burde stræbe efter snarest muligt at komme bort fra denne deling.

Hvad man end vil sige hertil, tror jeg ikke, jeg kan se med velvilje på stk. 2 i § 122, hvor der står, at denne lov kan eventuelt med fornødne lempelser ved kongelig anordning udvides til at omfatte Nord- og Østgrønland. Jeg er modstander af en sådan bemyndigelsesparagraf, der jo ikke blot giver bemyndigelse til regeringen til, at regeringen på det tidspunkt, den skønner det belejligt, kan sætte loven i kraft i disse områder, men den giver en myndighed til regeringen, således at denne eventuelt kan lave en helt anden lov; den kan sætte loven i kraft med de fornødne lempelser. Det forekommer mig, at det er noget urimeligt, det forekommer mig at være i strid med dansk parlamentarisk praksis, at man giver bemyndigelser på den måde, og jeg henstiller, at man dels overvejer, om man ikke med det samme bør give loven gyldighed for hele Grønland, dels om man i hvert fald ikke bør undlade en bemyndigelsesbestemmelse, der faktisk giver regeringen lovgivende magt.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg vil gerne overfor samtlige ærede ordførere have lov at bringe min tak for de meget interessante ordførelser; der nu er holdt, og for den tilslutning, der er givet til den hovedlinie, der er fulgt ved lovforslagets udarbejdelse. Jeg beder om tilgivelse for, at jeg ikke på stående fod er i stand til at gå ind i en forhandling om de juridiske og straffetretlige problemer, de ærede ordførere har berørt i deres taler. Jeg er hverken jurist eller strafferetskyndig, og jeg ved ikke, om der er noget nedværdigende i at tilstå, at jeg, når jeg skal ind i en diskussion om et juridisk problem, bogstaveligt må påkalde juridisk assistance. Det er jo heller ikke meningen her ved første behandling, at en minister skal være forpligtet til at gå ind i en sådan forhandling. Det rigtige vil være, at vi nu i et udvalgsarbejde, hvor jeg er glad for at begge de grønlandske repræsentanter bliver medinddraget, får en mulighed for sagligt at gennemgå hele den række problemer, der er berørt her. Afgørende for

mig — og jeg har forstået, at det også gælder samtlige de ærede ordførere — er, at man ved denne lovs forberedelse og udarbejdelse i størst mulig udstrækning har taget hensyn til det grønlandske folks egen moral, egen retsfølelse og egen retstradition, og dernæst, at ønsket om lovens gennemførelse kommer fra det grønlandske folks egen repræsentation, det grønlandske landsråd.

Med hensyn til det spørgsmål, det ærede medlem hr. Aksel Larsen nu sidst rejste, om det vil være hensigtsmæssigt straks at gøre denne straffelov gældende for Nord- og Østgrønland, er jeg i stand til for øjeblikket at sige, at det tror jeg ikke. Forholdene er egenartede i Nordgrønlands og Østgrønlands delvis ubeboede eller befolkningsfattige egne, hvor Danmark kun har en politimyndighed, der udøves med meget lange mellemrum. Jeg tror, at den formulering, der er anvendt her, at gyldigheden ikke omfatter disse to områder, må bevares.

Det problem, det ærede medlem rejste om art. VIII i overenskomsten angående Grønlands inddragning i det atlantiske forsvarsområde, i hvilken det er bestemt, at den amerikanske regering alene udøver jurisdiktionen overfor amerikansk stationeret mandskab i Grønland, om denne bestemmelses forhold til den foreslåede straffelov er det også rimeligt at diskutere i udvalget, og vi må ved lovforslagets anden behandling helt klart gøre tinget opmærksom på, hvordan forholdene bliver på disse områder.

Ja, med disse bemærkninger takker jeg de ærede ordførere for velvillig modtagelse af lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg skal tillade mig at stille forslag om, at lovforslaget henvises til behandling i et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forslag til lov om gennemførelsen af dansk privatret i Grønland.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 459; fremsættelsen findes i tidenden sp. 280).

Formanden: Sammen med denne sag foretages første behandling af de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Forslag til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 247; fremsættelsen findes i tidenden sp. 284)

og

forslag til lov om tilføjelser til lov om rettens pleje i Grønland. (Ægteskabssager).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 451; fremsættelsen findes i tidenden sp. 284).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Edel Saunte: Må jeg allerførst sige, at det er med ikke ringe beklemmelse, jeg tager ordet om grønlandsk lovgivning i betragtning af, at jeg aldrig har været i Grønland og derfor naturligvis kun har det grundlag for at forstå grønlandske forhold, som ligger i, at man har søgt at læse de betænkninger, der er fremkommet om Grønlands forhold, og søgt at læse nogle af de bøger, der kunne give én oplysning om disse forhold. Men det skal jo gøres, og der er ingen tvivl om, at de lovforslag, der her foreligger, også har stærk tilknytning til de retslige områder i Danmark, og der føler jeg mig på betydeligt fastere grund, idet jeg gennem mange års sagførervirksomhed har en ikke helt ringe erfaring på de specielle områder, der her er tale om.

Med hensyn til forslag til lov om gennemførelsen af dansk privatret i Grønland vil jeg ikke undlade at komme med et hjertesuk. Jeg synes, at bemærkningerne til lovforslaget, specielt stk. 3, er højst uheldigt formulerede. Jeg nærer ingen som helst betænkelighed ved at overlade til den højtærede statsminister og hans ministerium at gennemføre de almindelige privatretlige love i Grønland, hvis man gør det uden at foretage nogen som helst ændringer; men hvis man skal ændre dem så væsentligt, som der står her i lovforslaget, og hvis man skal ændre dem med et så ringe direktiv, at de ændringer skal gennemføres, „som er påkrævede af hensyn til de særlige geografiske og kulturelle forhold,“ begynder jeg at blive lidt forskrækket, og jeg synes, at vi i udvalget meget grundigt må drøfte,

hvad man skal forstå herved. Det er også for mig ubehageligt at tænke på, at vi ikke i dette høje ting skulle kunne behandle love, der vedrører en speciel del af riget. Grønland er en del af riget, og dette høje ting er den lovgivende forsamling for hele riget, og for mig at se må det være sådan, at hvis der sker væsentlige afvigelser ved, at man indfører dele af dansk lovgivning i Grønland, ja, så må dette høje ting tage sig tid til at gøre det arbejde, der er nødvendigt i den anledning.

Det kan være, at det — som jeg sagde til at begynde med — er min fuldstændige uvidenhed om grønlandske praktiske forhold, der får mig til at ræsonnere, som jeg her har gjort, og det er muligt, at jeg i udvalget vil blive fuldkommen overbevist om, at jeg har uret; men indtil da, vil jeg gerne sige, forekommer den form for lovgivning, som der her stilles forslag om, mig ikke betryggende.

Med hensyn til forslag til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning har jeg også en bemærkning af rent principiel art at gøre. Det har altid forekommet mig højst uheldigt, at man her i Danmark har en lovgivning om ægteskab, der er delt i to dele, een lov, der beskæftiger sig med ægteskabs indgåelse og opløsning, og en anden lov, der beskæftiger sig med ægteskabets retsvirkninger. Det har altid forekommet mig, at svenskerne har fundet en heldigere form, når de har en „åktenskapsbalk“, der omfatter hele området. Det ser for mig ud, som om man ved at skille det i to, indtager en mindre etisk holdning overfor ægteskabets værdi. Det er, som om det, at man har en lov, der kun taler om at komme ind i ægteskabet og at komme ud af ægteskabet, ikke giver ægteskabet den værdi i etisk-juridisk betydning, det burde have, og som det ville få, hvis man havde en samlet lovgivning for området. De ord, som indleder vor lov om ægteskabets retsvirkninger, er for mig grundlaget og bør efter min mening være grundlaget for enhver lovgivning om ægteskab, og derfor synes jeg, det ville have været lykkeligere, om også nogle af bestemmelserne om ægteskabets virkelige indhold var med i de love, vi nu skal give for det grønlandske samfund. Dette er vel kun etik og ikke juridiske betragtninger; men når det drejer sig om